

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady dňa 28. 8. 2024

Správa o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z.

Podnet na preverenie č.: 0173/SO/2024

Programová služba: Rádio Slovensko

Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska/Slovenská televízia a rozhlas

Číslo autorizácie vysielania: AR/1

Na základe záverov uvedených v správe Kancelária Rady pripravila nasledujúce uznesenia:

Návrh uznesenia č. 1:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte 2 zloženom z predsedu senátu doc. Mgr. Pavla Izraela, PhD. a členiek senátu Mgr. Andrey Cox a Mgr. Kataríny Začkovej postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. 0173/SO/2024 smerujúci voči vysielaniu programovej služby Rádio Slovensko vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska a uznala podnet na preverenie v časti možného porušenia povinnosti ustanovenej v § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. podľa ustanovenia § 150 ods. 16 zákona č. 264/2022 Z. z. za **neopodstatnený**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o výsledku preverenia časti podnetu.

T: 9. 9. 2024

Z: PgO

Návrh uznesenia č. 2:

Rada pre mediálne služby (ďalej len „Rada“) ako orgán príslušný podľa § 109 ods. 1 až 4 a § 110 ods. 2 písm. e) zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“) v senáte 2 zloženom z predsedu senátu doc. Mgr. Pavla Izraela, PhD. a členiek senátu Mgr. Andrey Cox a Mgr. Kataríny Začkovej postupom podľa § 150 zákona č. 264/2022 Z. z. preverila podnet na preverenie evidovaný pod č. 0173/SO/2024 smerujúci voči vysielaniu programovej služby Rádio Slovensko vysielateľa Rozhlas a televízia Slovenska a uznala podnet na preverenie v časti možného porušenia povinnosti ustanovenej v § 62 ods. 6 zákona č. 264/2022 Z. z. za nepreskúmateľný. Z toho dôvodu ho podľa ustanovenia § 150 ods. 7 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. **odkladá**.

Úloha:

Kancelária Rady informuje podávateľa podnetu na preverenie o dôvodoch nepreskúmateľnosti podnetu.

T: 9. 9. 2024

Z: PgO

Kancelária Rady pre mediálne služby

Pracovný materiál Kancelárie Rady na zasadnutie Rady pre mediálne služby dňa 28. 8. 2024

Podnet na preverenie č. 0173/SO/2024 zaevidovaný dňa 3. 6. 2024
Podávateľ: fyzická osoba
Predmet podnetu: *Správy*
Deň a čas vysielania: 3. 6. 2024 o cca 10:00 hod.

Programová služba: Rádio Slovensko
Vysielateľ: Rozhlas a televízia Slovenska/Slovenská televízia a rozhlas
Číslo autorizácie: AR/1

Dátum: 21. 8. 2024

OBSAH PODNETU:

„Dobrý deň. Nie je normálne, aby ste vysielali o 10:00 dnes informácie o zabíjaní alebo mučení Ukrajincov zo strany Rusov! Znova šírite len jednostrannú ukrajinskú propagandu. Už teraz to ma negatívny vplyv na mládež. Nie v jednej rodine sú rodicia s deťmi rozhadaní, presne pre túto vašu propagandu. Prečo nedáte aj informácie aj z inej strany ako Ukrajinci zabíjali a mučili Rusov. Robíte to schválne? Chcete mať na rukách ďalšiu krv Slovanov? Myslíte si že sa takéto situácie vo vojne nedejú aj naopak? A presne preto nemáte dôveru u obyvateľov. Ako môžete byť s takouto pracou spokojní? Izrael nepácha svinstva v Gaze? Alebo dajte nejaké detaily čo robili Američania v iraku? Pani "novinári " Náhodou som zapol dnes doobeda vaše rádio a chce sa mi z Vašej žurnalistiky zvracať! Prestaňte už s tým! Žiadam Vás o to! Začnite šíriť objektívne informácie! Koľko krát sa už stalo, že ukrajinská strana šíri klamstvá. To nie je normálne, aby ste doobeda v takomto čase šíрили nejaké zvuky z vojnovej oblasti! V aute môžu sedieť aj deti, napadlo Vám to?“

PRÁVNE VÝCHODISKÁ POSUDZOVANIA:

Zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách (ďalej len „zákon č. 264/2022 Z. z.“):

§ 25 Prístup verejnosti k pluralitným, objektívnym a nestranným informáciám

Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný

- a) zabezpečiť všestrannosť informácií a názorovú pluralitu v rámci vysielanej programovej služby,
- b) zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.

§ 62 Ochrana maloletých

(1) „Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní zabezpečiť, aby programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie, ktoré

- a) môžu narušiť fyzický, psychický alebo morálny vývin maloletých, boli sprístupnené iba takým spôsobom, aby maloletí nemohli takéto programy alebo iné zložky programovej služby alebo audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie za bežných okolností počuť ani vidieť,
- b) obsahujú pornografiu alebo hrubé, neodôvodnené násilie, boli poskytované len v prípade zabezpečenia technických opatrení na zabránenie prístupu maloletých, najmä kódovanie alebo účinná rodičovská kontrola.“

(6) „Vysielateľ a poskytovateľ audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie sú povinní dôsledne uplatňovať jednotný systém označovania ⁴¹⁾ alebo iný akceptovaný systém označovania. ⁴²⁾ “

(12) „Podrobnosti o uplatňovaní povinností podľa odsekov 6, 8 až 11 ustanoví všeobecne záväzný právny predpis. ⁴⁵⁾“

§ 108 Výkon štátnej správy

(3) „Komisia na ochranu maloletých vykonáva štátnu správu v oblasti ochrany maloletých v rozsahu vymedzenom týmto zákonom.“

§ 132

(1) „Orgánmi dohľadu nad dodržiavaním povinností podľa tohto zákona a osobitných predpisov^{65e)} sú

- a) regulátor,
- b) úrad,
- c) komisia na ochranu maloletých.“

§ 150 Podanie a vybavovanie podnetu na preverenie

(7) „Regulátor podnet na preverenie odloží, ak

b) podnet na preverenie neobsahuje povinné náležitosti alebo je nepreskúmateľný z iných dôvodov,“

(14) „Regulátor podnet na preverenie odloží alebo postúpi, inak podnet na preverenie vybaví postupom podľa odseku 15 alebo 16. O odložení alebo postúpení regulátor upovedomí podávateľa podnetu na preverenie.“

Zákon č. 40/2015 Z. z. o audiovizíi a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 40/2015 Z. z.“)

§ 12 Jednotný systém označovania

(1) „Jednotný systém označovania je systém, ktorým sa klasifikujú audiovizuálne diela, multimediálne diela, programy televíznej programovej služby a programy audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie (ďalej len „označovaný komunikát“)

a) vekovou vhodnosťou z hľadiska ich nevhodnosti alebo vhodnosti pre vekové skupiny maloletých zodpovedajúce inému akceptovanému systému označovania podľa § 12a, inak pre vekové skupiny maloletých do 7, 12, 15 alebo 18 rokov a

b) deskriptorom z hľadiska prítomnosti typu potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v nich obsiahnutý.“

Komisia

§ 14a Pôsobnosť komisie

(1) „Zriaďuje sa komisia ako osobitný orgán koregulácie pre oblasť ochrany maloletých pri uplatňovaní

a) jednotného systému označovania podľa § 12a.“

ANALÝZA – stanovisko Kancelárie Rady pre mediálne služby:

Podávateľ podnetu na preverenie namietal vysielanie programu *Správy* na programovej službe Rádio Slovensko dňa 3. 6. 2024. Konkrétne išlo o príspevok týkajúci sa vojny na Ukrajine, v rámci ktorého sa hovorilo o zabíjaní resp. mučení Ukrajincov zo strany Rusov. V ňom malo dôjsť k šíreniu jednostrannej ukrajinskej propagandy, podávateľ tiež poukazoval na to, že reportáž mohla mať negatívny vplyv na maloletých, keďže zvuky z vojnovej oblasti boli odvysielané doobeda.

Z hľadiska preverenia dodržiavania ustanovení zákona č. 264/2022 Z. z. týkajúcich sa **ochrany maloletých** (možné porušenie **§ 62 ods. 6** zákona č. 264/2022 Z. z.) konštatujeme nasledovné:

Podľa **§ 132 ods. 1** písm. c) zákona č. 264/2022 Z. z. je orgánom dohľadu nad dodržiavaním povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. aj Komisia na ochranu maloletých. Tá podľa **§ 108 ods. 3** zákona č. 264/2022 Z. z. vykonáva štátnu správu v oblasti ochrany maloletých v rozsahu vymedzenom týmto zákonom a súčasne podľa § 14a ods. 1 písm. a) zákona č. 40/2015 Z. z. sa zriaďuje ako osobitný orgán koregulácie pre oblasť ochrany maloletých pri uplatňovaní jednotného systému označovania podľa § 12 zákona č. 40/2015 Z. z. Z uvedeného teda vyplýva, že dohľad v oblasti ochrany maloletých vo vysielaní a pri poskytovaní audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie vykonáva (s výnimkou ustanovenia **§ 62 ods. 1 písm. b)** zákona č. 264/2022 Z. z.) Komisia na ochranu maloletých.

V súvislosti s uplatňovaním jednotného systému označovania v rozhlasovom vysielaní podľa **§ 62 ods. 6** zákona č. 264/2022 Z. z., je ďalej na mieste ozrejmiť právne zakotvenie jednotného systému označovania v zákone č. 40/2015 Z. z.

Podľa § 12 ods. 1 zákona č. 40/2015 Z. z.: „Jednotný systém označovania je systém, ktorým sa klasifikujú audiovizuálne diela, multimediálne diela, programy televíznej programovej služby a programy audiovizuálnej mediálnej služby na požiadanie (ďalej len „označovaný komunikát“)

- a) vekovou vhodnosťou z hľadiska ich nevhodnosti alebo vhodnosti pre vekové skupiny maloletých zodpovedajúce inému akceptovanému systému označovania podľa § 12a, inak pre vekové skupiny maloletých do 7, 12, 15 alebo 18 rokov a
- b) deskriptorom z hľadiska prítomnosti typu potenciálne škodlivého obsahu, ktorý je v nich obsiahnutý.“

Z citovanej definície vyplýva, že zákonné vymedzenie jednotného systému označovania nezahŕňa klasifikáciu zvukových záznamov umeleckých výkonov, teda rozhlasového vysielania.

Na základe **§ 12 ods. 2** zákona č. 40/2015 Z. z. v znení zákona č. 264/2022 Z. z. boli ustanovené podrobnosti o jednotnom systéme označovania a o spôsobe jeho uplatňovania vyhláškou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 328/2023 Z. z. o jednotnom systéme označovania a o spôsobe jeho uplatňovania v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 328/2023 Z. z.“). Tento právny, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1. 1. 2024, je v súlade s ustanovením **§ 12 ods. 1** zákona č. 40/2015 Z. z. a ako taký sa nevzťahuje na rozhlasových vysielateľov.

Komisia na ochranu maloletých tak za daných okolností v konečnom dôsledku nie je príslušná na konanie vo veciach týkajúcich sa uplatňovania jednotného systému označovania v rozhlasovom vysielaní. S odkazom na **§ 12 ods. 1** zákona č. 40/2015 Z. z. túto pôsobnosť podľa ustanovenia **§ 110 a 134** zákona č. 264/2022 Z. z. v oblasti rozhlasového vysielania nemá ani Rada pre mediálne služby.

Vzhľadom na to, že namietaný obsah sa týka možného porušenia ustanovení **§ 62 ods. 6** zákona č. 264/2022 Z. z. v súvislosti s odvysielaním programu na rozhlasovej programovej službe, neprináleží Rade a súčasne ani Komisii na ochranu maloletých zaoberať sa možným porušením predmetnej povinnosti, vo vzťahu ku ktorej nemajú tieto orgány dohľadu v danom prípade žiadnu pôsobnosť.

Program sme tak posudzovali len na základe ustanovenia **§ 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**, podľa ktorého:

„Vysielateľ, ktorý nepodlieha samoregulačnému mechanizmu zapísanému do evidencie podľa tohto zákona, regulujúcemu aj oblasť všestrannosti informácií, názorovej plurality a objektívnosti a nestrannosti programov, je povinný zabezpečiť objektívnosť a nestrannosť spravodajských programov a programov aktuálnej publicistiky; názory a hodnotiace komentáre musia byť oddelené od informácií spravodajského charakteru.“

Medzi kritériá objektivity vo všeobecnosti zahŕňame: relevanciu, transparentnosť, presnosť, úplnosť, vecnosť, vyváženosť, rôznorodosť, aktuálnosť, zrozumiteľnosť, osvojenie si pozície odstupu a neutrality vo vzťahu k predmetu spravodajstva, absenciu stránenia.

Príspevok, ktorý podávateľ namietal, sa v rámci programu *Správy* odvysielal ako druhý v poradí, v čase o cca 10:01:16. Moderátor v ňom najskôr poznamenal, že na ruských sociálnych sieťach sa objavilo video zachytávajúce bitie a ponižujúce zaobchádzanie ruských vojakov s ukrajinskými zajatcami. Potom oznámil, že ukrajinský ombudsman Dmytro Lubinec podal sťažnosť OSN a medzinárodnému Červenému krížu, a to kvôli porušeniu ženevských konvencií.

V príspevku bolo následne počuť úryvky vyjadrení vo východoslovanskom jazyku a zvuk výstrelu. Zahraničný redaktor Českého rozhlasu spolupracujúci s Rádiom Slovensko povedal, že na záberoch zverejnených na ruských telegramových kanáloch vidieť imitáciu popravu ukrajinského zajatca, ktorého predtým zrazili ranou k zemi. Príspevok pokračoval zvukovou stopou, kde bolo počuť spievanie vo východoslovanskom jazyku. Česky hovoriaci redaktor potom dodal, že ruskí vojaci nútili pochodujúcich zajatcov spievať hymnu Sovietskeho zväzu so zaviazanými očami. Na záver tiež zinterpretoval tvrdenie Dmytra Lubinca, podľa ktorého zmieňovaný incident (odohrávajúci sa zrejme v charkovskej oblasti) nie je ojedinelým prípadom, ale obvyklou taktikou ruských okupantov.

* * *

V podaní sa poukazovalo predovšetkým na neobjektívnosť z dôvodu údajnej jednostrannej ukrajinskej propagandy.

Podľa ustanovenia § 16 ods. 1 zákona č. 264/2022 Z. z. poskytovateľ obsahovej služby poskytuje obsahovú službu slobodne a nezávisle. Do jej obsahu možno zasahovať iba na základe zákona a v jeho medziach. S ohľadom aj na obsah spomínaných námietok je potrebné uviesť, že **nie je v kompetencii Rady skúmať** pravdivosť či nepravdivosť odvysielaných informácií. Zameriavali sme sa tak na aspekty spadajúce pod kompetenciu Rady, v danom prípade hlavne na to, či došlo v príspevku k dodržaniu princípov objektivity.

Podanie sa viazalo na krátky príspevok tematicky spätý s prebiehajúcim otvoreným vojnovým konfliktom medzi Ukrajinou a Ruskom, ktorý začal vo februári roku 2022, kedy Rusko z viacerých strán zahájilo inváziu na ukrajinské územie, pričom táto invázia bola mnohými krajinami vnímaná ako bezprecedentné porušenie medzinárodného práva a ako prejav agresie voči suverénnemu štátu. Zo strany EÚ a NATO, medzinárodných spoločenských súčastí ktorých je aj Slovensko, došlo k ostrému odsúdeniu ruského počínania a zároveň k vyjadreniu podpory Ukrajine. Keďže daný konflikt, ktorý má výrazný geopolitický presah, patrí k najintenzívnejšiemu bojovému stretu v rámci Európy od konca druhej svetovej vojny, tak je celosvetovo značne mediálne pokrývaný, vrátane Slovenska. Na pravidelnej báze sú v slovenských médiách prezentované aktuálne správy o priebehu či vývoji konfliktu, pričom informovanie o ľudských obetiach, materiálnych škodách či vojenských zajatcoch je toho nezriedka súčasťou.

Čo sa týka zmieňovaného konfliktu, viaceré médiá počas vyše dvoch rokov uverejnili viaceré verifikované správy o osudoch vojnových zajatcov (najmä tých, čo boli zajatí na okupovaných územiach) obsahujúce mnohokrát svedectvá o tvrdom zaobchádzaní. Ide o vec, ktorá je príznačná pre každý väčší vojnový konflikt. Z toho dôvodu vnímame relevantnosť odvysielaného príspevku v monitorovanom programe, kde teda išlo o stručné informovanie ohľadne incidentu zachytenom na videu, ktoré sa objavilo na ruských kanáloch v rámci sociálnej siete Telegram, a na ktoré upozornil ukrajinský ombudsman¹ s tým, že ho bude chcieť postúpiť príslušným inštitúciám kvôli porušeniu ženevských konvencií. Moderátor resp. redaktor do prezentovaných informácií nekladal svoj vlastný komentár ani vlastné hodnotenie. V príspevku nedošlo k hlbšej konkretizácii incidentu, išlo o krátku aktuálnu informáciu, ktorá nebola dopĺňaná či komentovaná názormi akýchkoľvek subjektov. Sme toho názoru, že prezentovaný príspevok nevyžadoval prítomnosť vyvažujúcich informácií a ako taký bol v súlade s kritériami objektivity.

Môžeme konštatovať, že sme v rámci monitorovaného programu nezaznamenali také nedostatky, na základe ktorých by vzniklo podozrenie z možného porušenia povinností vysielateľa ustanovených **§ 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.**

* * *

ZÁVER:

Na základe uvedeného sa domnievame, že odvysielaním relácie *Správy* dňa 3. 6. 2024 na programovej službe Rádio Slovensko v čase o cca 10:00 hod. **nedošlo k porušeniu § 25 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z.** Podnet na preverenie navrhujeme posúdiť v tejto časti ako **neopodstatnený**.

Čo sa týka časti podnetu vzťahujúcej sa k ochrane maloletých, konštatujeme, že podnet na preverenie je nepreskúmateľný, a preto ho podľa § 150 ods. 7 písm. b) zákona č. 264/2022 Z. z. navrhujeme **odložiť**.

¹ https://t.me/dmytro_lubinetzs/5815

Prepis/popis monitorovaného vysielania k Správe o kontrole dodržiavania povinností podľa zákona č. 264/2022 Z. z. (podnet na preverenie č. 0173/SO/2024)

Monitorované vysielanie: *Správy*

Deň vysielania: 3. 6. 2024

Čas vysielania: 10:00 hod.

Vysielanie bolo monitorované zo záznamu Rady.

časový kód záznamu o cca:

10:00:00 začiatok záznamu vysielania a programu *Správy*

- úvodné slová moderátora

Moderátor: „Šéf gruzínskeho parlamentu podpísal zákon o zahraničnom vplyve. Indický premiér smeruje k víťazstvu vo voľbách, jeho oponent je opäť vo väzení. Dnes bude oblačno až zamračené, popoludní aj prehánky alebo dážď s teplotou do 27 stupňov. Od mikrofónu pozdravuje Lukáš Zámbořský.“

- príspevok týkajúci sa podpísaného zákona o zahraničnom vplyve v Gruzínsku

- **príspevok ohľadne zaobchádzania ruských vojakov s ukrajinskými zajatcami (10:01:16)**

Moderátor: „Na ruských sociálnych sieťach sa objavilo video, ktoré zachytáva bitie a ponižujúce zaobchádzanie ruských vojakov s ukrajinskými zajatcami. Ukrajinský ombudsman Dmytro Lubinec podal sťažnosť OSN a medzinárodnému Červenému krížu kvôli porušeniu ženevských konvencií.“

Mužský hlas č. 1: vyjadrenia vo východoslovanskom jazyku (počítanie do troch)

Je počuť zvuk výstrelu zo zbrane.

Redaktor: „Na záběrech, které zveřejnily ruské telegramové kanály je vidět imitace popravý ukrajinského zajatce, kterého předtím ranou srazili k zemi.“

Mužský hlas č. 2: spievanie vo východoslovanskom jazyku

Redaktor: „Ruští vojáci také nutili zajatce pochodující lesem se zavázanýma očima zpívat hymnu Sovětského svazu. Podle ukrajinského ombudsmana Dmytra Lubince incident, který se odehrává zřejmě v charkovské oblasti, není výjimečným případem, ale obvyklou taktikou ruských okupantů. Pro RTVS Martin Dorazín, Odesa.“

- **koniec príspevku (10:02:09)**

- príspevok o voľbách v Indii

- príspevok ohľadne výstavy v Trnave

- predpoveď počasia

10:04:15 koniec programu *Správy*

- *Zelená vlna*

- *Rádio Slovensko s Evou Pribilincovou* (informácia o publikácii Willa Buxtona)

- hudobná zložka

- rubrika *Čítanie zo zahraničnej tlače*

- hudobná zložka

- predstavenie knihy Willa Buxtona – *Moja najväčšia prehra*

- hudobná zložka

- upútavka - *Príbeh na týždeň* (téma skautingu)

- informácia o európskych voľbách

- *Krátke správy*

- *Zelená vlna*
- *Čo ja viem*
- hudobná zložka
- *Vieme, čo jeme... s Barbarou*
- hudobná zložka

- spravodajský vstup (ohľadne 16. ročníka ocenenia Roma Spirit)
- hudobná zložka
- informácia o charitatívnom projekte Rádio Slovensko Slovensku
- upútavka na predvolebné diskusie

11:00:00 koniec záznamu vysielania